

TĖVIŠKĖS

AIDAI

Nr. 6 (1500) 1986 m. vasario 13 d.

Melbourne

XXXI M E T A I

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

Rašo Alb. Pocius

1918m. vasario 16 d. Lietuvių Tautos Taryba Vilniuje paskelbė, kad atstatoma Nepriklausoma Lietuvos valstybė. Prieš 68 metus tai buvo drąsus lietuvių žygis. Nors ta diena Vilniuje buvo šalta žiemos diena ir kaizerinės Vokietijos mūsų tautai primesta okupacija, bet žmonių širdyse prasidėjo pavasaris, nes išsipildė per 120 metų išsaugota Laisvės viltis.

Paskelbus Nepriklausomybės Aktą, laisvė dar neatėjo į mūsų kraštą. Vasario 16 d. Aktą savo krauju patvirtino savanoriai kūrėjai kovos laukuose. Tą Laisvės Aktą pašventino mūsų sesės ir broliai, nekaltieji kankiniai Rainių miškelyje, Pravieniškėse, Červenėje, Vorkutoje, Kolymoje, Kazachstano stepėse. Nors okupantas išžudė trečdalį mūsų tautos, bet tauta neatsisakė ir niekada neatsisakys nuo Vasario 16 d. idealų.

Vasario 16-toji, tai mūsų didžioji valstybinė šventė. Ši diena šventa ir neatšaukiama. Ją mums padovanojo knygnešiai, aušrininkai, varpininkai, Nepriklausomybės Akto signatarai, virš pusės milijono Tautos kankinių. Jų ant Tėvynės aukuro sudėtos milžiniškos kraujo aukos neleidžia mums išsižadėti vilties atkurti laisvą ir nepriklausomą demokratinę Lietuvą.

Jeigu mūsų tėvai, kurie nebuvo matę laisvos Lietuvos ir apie ją nežinojo tik iš savo motinų legendų, nebodami vargo ir aukų 1918 m. atstatė Lietuvą, tai mums, kurie laisvėje jau gimėme, laisvėje užaugome ir laisvą Lietuvą regėjome savo akimis, šiandien netikėtai į Lietuvos prisikėlimą būtų tikra šventvagystė.

Vasario 16-toji yra mūsų tautos valstybingumo šventė. Laisvoje Lietuvoje mes ją minėjome su džiaugsmu, kad esame laisvi. Dabar okupacijos metais mes ją minime, kad suprastume savo pareigas Lietuvai, nes pats didžiausias ir svarbiausias mūsų išeivijos uždavinys yra padėti savo tautai vėl atstatyti laisvą ir nepriklausomą Lietuvos valstybę.

Lietuvių tauta yra kovojanti tauta. Kiekviena generacija turėjo kovoti už savo ir Tautos egzistenciją. Galime pasididžiuoti, kad kiekviena generacija pilnai atliko savo pareigas. Dabar atėjo mūsų generacijos eilė parodyti ko mes esame verti.

Žinokime, kad mūsų kova nėra veltui. Gal būt ir galingai atrodo vergų stovyklomis turtinga Rusijos imperija, bet ji yra supuvusi iš vidaus ir tesilaiko tik teroro dėka gaudama iš Europos ir Amerikos

milijonierių paramos, kurie trokšdami besaikio pelno, be jokios gėdos prekiauja su vergų pirkliais ir diktoriais.

Sovietinis okupantas bijo tiesos žodžio ir nori, kad visi išsigandę tylėtų. Mes negalime leisti, kad Vakarų pasaulis užmirštų Lietuvos vardą. Kiekvieno išeivijos lietuvių šventa pareiga yra būti savo tautos ambasadoriais, kad savo doru gyvenimu ir kilniais darbais parodytume, kad mūsų tauta yra verta laisvės.

Mes turime tvirtai parodyti mūsų tautos draugams ir mūsų tautos priešams, kad mes laisva valia niekada nepripažinsime neteisėtos okupacijos mūsų Tėvų žemėje. Šventosios Lietuvos žemė, kuri yra apilaistyta laisvės kovotojų krauju ir mūsų motinų ašaromis, išpušta piliakalniiais, sukilėlių kalneliais, knygnešių kryžiais, partizanų kapais, kaip kokia šventa relikvija stovi prieš mūsų akis. Tos šventos žemės negali išsižadėti nei vienas lietuvis ten Tėvynėje ir čia išeivijoje.

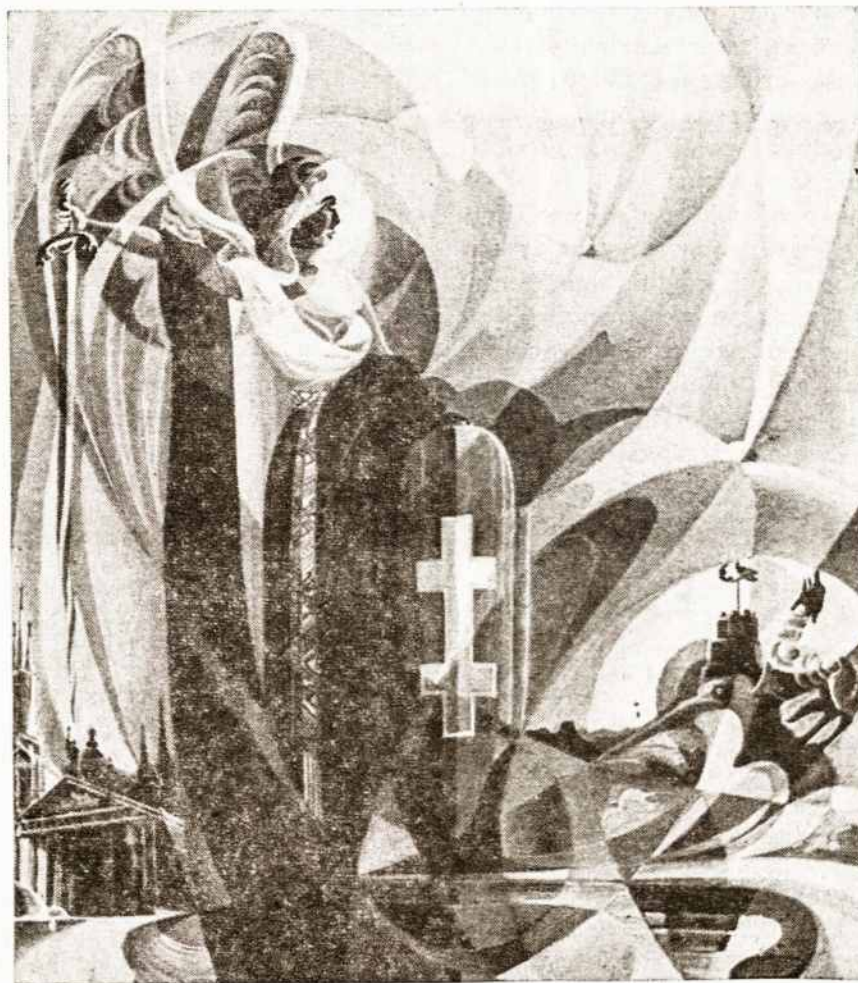
Mūsų pareigos Lietuvai nepasibaigė su atvykimu į šią svetingą Pietų Kryžiaus šalį. Kur mes be-

gyventume ir kur mes bebūtume, visada turime dirbti ir kovoti dėl Lietuvos laisvės.

Mūsų lietuviškos parapijos, vieninga bendruomenė, gausingos lietuviškojo jaunimo organizacijos, Lietuvių Namai, lietuviška spauda yra tos mūsų veiklos tvirtovės, kurių joks okupantas negali sunaikinti.

Jeigu mes išliksime gerais lietuvišiais čia tolumoje Australijoje ir prisidėsime žodžiu ir darbu prie kovos už Lietuvos laisvę, tai busime savo pareigą Tėvynei iš dalies atlikę. Mes nesijausime tada skolingi tautos kankiniams ir Sibiro tremtiniams, kurie jau laisvės ryto nebesulaukė.

Niekada nenuleiskime rankų ir nepasiduokime pesimizmui. Mes savo darbais tautos gerovei turime pateisinti savo pasitraukimą iš Tėvynės. Mūsų tėvai atsilaiškė prieš caristinės Rusijos ir kaizerinės Vokietijos galybę. Atsilaukysime ir mes, nes esame knygnešių ainiai ir mūsų gyslose teka savanorių kūrėjų, tautos kankinių ir partizanų giminytės kraujas. Mes visi šventai tikime į Lietuvos prisikėlimą. Mūsų pusėje yra tiesa. Dievui padedant mes laimėsime ir Lietuva vėl bus laisva!

TĖVYNĖS LAISVĖ NEMARI

Šis dail. J. Juodžio paveikslas, kaip ir visa jo tapybos kūryba būdinga savo skirtingu stiliaus grožiu, ryški specifiniu tautiniu charakteriu. Jurgis Juodis rašo: "Kiekvieno mūsų šventa pareiga dirbti ir kurti Lietuvai, jos ateities laisvę ir didybę".

LIETUVIAI PASAULYJE

— Lietuvos reikalu Amerikos katalikų vyskupų rezoliucija: "Jau daugelį metų, kai Amerikos katalikų vyskupų konferencijai yra žinoma apie sistemingą religinės laisvės Lietuvoje priespaudą ir ypač apie drastiškus apribojimus dėl tinkamų maldoms namų ir dėlto yra susirūpinusi. Šią padėtį pasunkino Sovietų vyriausybės specifinis pasielgimas, nelegaliai konfiskuojant 1961 m. Marijos Taikos Karalienės bažnyčią Klaipėdoje, kuri niekada nebuvo sugrąžinta... Sutinkamai su Helsinkio susitarimų įsipareigojimais mes raginame sovietų pareigūnus sugrąžinti Klaipėdos bažnyčią prieš 1987 metus, prieš 600 metų sukakties minėjimą nuo krikščionybės įvedimo Lietuvoje". Šią rezoliuciją pasiūlė vyskupas Baltakis Amerikos katalikų vyskupų konferencijoje 1985.XI. 11—16 Vašingtone, kurią Amerikos vyskupai priėmė kaip solidarumą su persekiojama Bažnyčia Lietuvoje. ELTA

— Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas - VLIKas - Vasario 16 proga paskelbė atsisaukimą aktyviai remti VLIKo darbus, padidinti savo pastangas dėl Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo ir faktais nurodo kiek sulaukta solidarumo iš Amerikos Kongreso, prezidento Reagan, Kanados vyriausybės, Baltų Tribunolo Kopenhagoje.

— Amerikoje Los Angeles arkivyskupijos katalikų laikraštis "The Tidings" - Naujienos - paskelbė raginimą rašyti sąžinės kaliniams laišką ar atviruką, pristatydami šešis sąžinės kalinius, kurių trys yra lietuviai: Liudas Dambauskas, Julius Sasnauskas ir kunigas Jonas Kastytis Matulionis. Pateikia žiaurias koncentracijos lagerių sąlygas ir apie kiekvieną jų žinias. Laikraštis kartu kviečia Los Angeles arkivyskupijos tikinčiuosius kreiptis ir į sovietų vyriausybę, reikalaujant, kad šie sąžinės kaliniai būtų tuojau paleisti.

— Lietuvių Informacijos Centras Brooklyne, vadovaujamas kunigo Kazimiero Pugevičiaus, Amerikos ir angliškai kalbančiai užsienio spaudai, radijo ir televizijos stotims išsiuntinėjo komunikatą apie Vilniaus vyskupo Julijono Steponavičiaus tremties 25-tas metines, apžvelgia Lietuvos Bažnyčios persekiojimus.

— Vatikanas gavo žinią, kad Lietuvoje sausio 23 d. mirė du kunigai: Seduvoje, Panevėžio vyskupijoje mirė jubilatas - seniausias kunigas Lietuvoje - Augustinas Pranskietis, kuris šiemet rugpjūčio 29 d. būtų sulaukęs 100 metų amžiaus. Jis kunigu buvo išventintas 1910 m. Tą pačią dieną Kretingos ligoninėje mirė vietinis altaristas kun. Petras Serapinas, 65 m. amžiaus. Kunigu jis buvo išventintas 1947 m. Pernai Lietuvoje, kaip praneša Vatikanu radijas, mirė 25 kunigai, o naujų kunigų buvo valdžios leista išventinti tik 19. Kunigų skaičius Lietuvoje kasmet mažėja, daugelis jų yra ligoniai, nusenę, invalidai, sveikatą praradę sovietų kalėjimuose - katorgoje.

— VLIKo Seimas Floridoje 1985. XII. 6-8 priimtose rezoliucijose sako: "Seimas kreipia VLIKo Valdybos ir Tarybos dėmesį į anksčiau nesuformuluotą rezoliuciją, liečiančią Vilniaus Arkivyskupijos įjungimą į Lietuvos bažnytinę provinciją ir ragina ryšium su artėjančiais Lietuvos krikšto metais daryti sutartinai žygius šiam įjungimui įgyvendinti. Seimas taria, kad santykiavimas su pavergtais giminačiais ir artimaisiais pavergtoje Tėvynėje yra reikalingas ir girtinas. Tačiau vieši pareiškimai žodžiu ar sovietinėje spaudoje, užgriantys esamą būklę Lietuvoje, yra žalingi ir vengtini".

Jau vyksta III pasaulinis karas

VOKIEČIŲ PARLAMENTARO HANS GRAF HUYN MINTYS

Neišsigąskite, paskaite šią antrašę. Nebus nieko nauja. Bet vis dėlto reikia susimąstyti.

“Šiuo metu mes gyvename tokį laikotarpį, kuris vadinamas taikos metu. Tačiau iš tiesų taikos nėra. “Taika”, kuri nėra taika. III pasaulinis karas yra jau prasidėjęs. Tai nėra didysis karas, kurio visi taip labai bijo. Tai nėra karas, kurio metu žygiuoja kariai, mušdami kietais batais apautas kojas, atvirščiai, dėvi aksominius batukus. Maskva žygiuoja į priekį, naudodama subversiją bei infiltraciją, špionąžą ir dezinformaciją, terorą, sukeldama pilietinius karus bei neramumus. Marksistiniu žargonu šnekant, tai yra “klasių kova tarp tautinėje plokštumoje”... Ir visa tai vykdoma ne pagal pasirašytus detentės nuostatus, bet pagal marksizmo - leninizmo mokslą, “taikos koegzistencijos keliu”.

Šitaip rašo Hans Graf Huyn MDB, Vakarų Vokietijos Krikščionių demokratų partijos (CSU) užsienio politikos kalbėtojas parlamente (Bundestage). Jo rašinys “Užsienio politika su aiškiais planais”, antrine antrašte “Vakarų kraštų vienybė - laisvės balsas, kurį turėtų išgirsti Rytų tautos”, buvo atspausdintas Miunchene leidžiamame politikos žurnale “Epoche” Nr. 9, 1985. Susipažinkime su kai kuriomis mintimis.

Vakariečių vedamos detentės politikos dėka, rašo autorius, Sovietų Sąjunga susilaukė daugybės laimėjimų pasaulio užkariavimo planuose. Užtenka tikties pasižiūrėti į dabartinį pasaulio žemėlapi ir tuojuo galime pamatyti, kad sovietiniai rusai “taikos koegzistencijos” keliu pokario metais užėmė šias valstybes: Š. Korėją, Vietnamą, Laosą, Kombodiją, Pietinį Jemeną, Etiopiją, Mozambiką, Angolą, Libiją, Zimbabvė, Kongą, Afganistaną, Kubą, Nikaragvą ir gal keletą dar kitų?. Ne visas šias šalis jie okupavo, bet visur įsteigė karines bazes ir naudojami tų kraštų gamtos turtais. Užkariavo ne karštais, bet šaltaisiais ginklais, gudria diplomatija, neretai apgaule, šantažu, išnaudodami vakariečių diplomatų nebudrumą.

Sovietų veržimasis į Vakarų Europą tačiau buvo sustabdytas, sukuriant Atlanto paktą - NATO karinę organizaciją. Tai didžiausias vakariečių politinis laimėjimas. Jei gi nebūtų šios karinės sąjungos — visa Europa jau būtų Sovietų Sąjungos valdžioje, kaip jos respublikos ar satelitiniai kraštai.

Atsakydami į šios sąjungos ikū-

BRONIUS KVIKLYS

Mūsų specialus bendradarbis

Čikagoje

rimą, Sovietai įsteigė savo ir jų satelitinio kraštų Varšuvos paktą ir apginklavo paglemžtus kraštus. Varšuvos paktas remiasi Sovietų Sąjunga, o NATO - JAV-bėmis. Pozicijos gerokai skirtingos, kiek tai liečia laisvąją Europos dalį. Rytų kraštų karinės pajėgos prie pat Vakarų Europos sienos, gali greitai žygiuoti į Vakarų, o Amerika nuo Europos toli: jos pagalba gali būti negreita. Tačiau čia puoselėjama slapta mintis, kad ne visos Rytų karinės pajėgos karo atveju sovietiniams rusams būtų gerai patikimos ir jų karingumas vargiai jau būti didelis.

Bet Sovietų Sąjunga sėkmingai kariauja su Vakarų kraštais kitais kovos būdais. Visa tai vykdoma pagal 1920 m. Lenino paskelbtus dėsnius kovai su “kapitalizmu”. Pagal jį, nebūtinai karas turi būti kruvinas. Karas gali būti vedamas ne tik jėga, bet ir “taikos keliu”. Svarbu, kad jis “vestų prie tikslo” užimti naujus kraštus.

Pagrindinis dabartinis Sovietų tikslas yra įvaryti kylį tarp Vakarų Europos ir Amerikos, išskirti sąjungininkus. Tai daroma labai planingai ir įvairiais būdais: vedama milžiniška kampanija prieš Ameriką, sukeliama “Taikos sąjūdžiai” Vakarų kraštuose, varoma akcija prieš atominius, raketinius, neutroninius ginklus, prieš Amerikos ir Vakarų kraštų statomus “apsigynimo skydus” bei radaro užtvaras. Vakarų Europos sostinėse ir net pačioje Amerikoje komunistų agentai, Maskvai įsakius, greitai sukelia tūkstančius savo šalininkų ir šiaip jau naivių, neišmanėlių demonstracijas prieš pozityvias apsigynimo priemones. Bet neapsieinama ir be teroro veiksmų, ruošiami atentatai prieš Vakarų politikus bei karo vadus.

Veikiama ir kitose srityse. Veržiamasi net į parlamentus ir ten patiriama kai kurių laimėjimų, išnaudojama opozicija esamai valdžiai. Kaip pavyzdys nurodomas buvęs Vak. Vokietijos kancleris Willy Brandt, socialdemokratų lyderis. Kai buvo valdžioje, jam ne daug kas buvo galima prikišti, bet patekęs į opoziciją dabar nekenčia krikščionių demokratų partijos, įsi-
jungė į “Taikos kampaniją”, skel-

bia detentę ir reikalauja apsiginklavimo apribojimo. Visi šie dalykai šiandien labai naudingi Sovietams.

Sovietai labai nenoriai išleidžia į savo kraštą vakariečius, eilinius turistus įskaitant. Tačiau patys nuo lat veržiasi į užsienio kraštus ir įvairiais būdais siunčia savo agentus. Jie bruka tonomis savo literatūrą, o neišleidžia Vakarų kraštų knygų bei žurnalų, laikraščių. Bolševikai veržiasi (ir jau yra gerokai išiveržę) į Vakarų kraštų universitetus, kolegijas, mokyklas, profesines sąjungas, mokslo įstaigas, politines partijas, net į religines organizacijas, Bažnyčias. Visos priemonės pateisinamos, jeigu jos siekia vieno ir to paties tikslo - vakariečių silpninimo bei dezinformacijos. Taigi siekiama privesti Vakarų kraštus prie savizudybės. Ir tai bolševikams gali pavykti.

Bet kas reikia daryti? Hans Graf Huyn prieina išvados, kad pavojus užimti Europą be karštojo karo esąs labai rimtas. Taigi reikią stiprinti NATO ir visų Vakarų kraštų ginkluotą pajėgą, nes nėra jokių duomenų, kad jau prasidėjęs minėtas karas neišvirstų į karštąjį. Tačiau ir kariniu būdu viena Vakarų Europa negalėtų ilgai priešintis. Žinoma, jai padėtų Amerika, nes Vakarų Europos užpuolimas būtų ir JAV-bių užpuolimas. Negalima esą tęsti detentės, nes ji dirba Sovietų naudai. Kadangi ateities karštasis karas būtų globalinis, reikia sutelkti sąjungininkais ir ne Vakarų Europos valstybes, pirmoje eilėje Japoniją su Kinija, jas reikiama apginkluojant.

Didelę reikšmę dabartiniame kare turi ir ateityje turės sovietinių rusų pavergtos tautos, nes, autorius žodžiais, “Sovietų valdžioje atsidičiusios tautos yra geriausi vakariečių sąjungininkai”. Taigi reikią stiprinti joms teikiamą informaciją, pirmiausia nesunkiai galimu radijo (trumpųjų bangų) keliu. Ir ne vien į pavergtas tautas, reikią šnekėti ir į pačius rusus. Juk ir jų tauta praktiškai esanti pavergta, ir jiems prievartos keliu primesta nemėgiama bolševizmo hegemonija.

Taip pat gerai darą tie politikai, kurie kelia žmogaus teisių įgyvendinimo Sovietų Sąjungoje reikalą. Šiuo reikalu prezidento R. Reagan, viceprezidento Busho, užsienio reikalų ministerio Shulzo, Prancūzijos prezidento Mitterando ir kitų vadų pareiškimai esą paskelbti laiku, vietoje ir kelią pavergtųjų pasitikėjimą Vakarų politika.

Laisvųjų profesinių sąjungų konferencija Briuselyje išreiškė susirūpinimą Sov. Sąjungoje kalinamo kitaminčio Vladimiro Svirski likimu. Dėl žiaurių kalinimo sąlygų, pagal gautas informacijas, jo sveikatos būklė yra taip smarkiai pablogėjusi, kad jo gyvybei gresia pavojus. V. Svirski, 55 m. amžiaus, yra nuteistas sunkia laisvės atėmimo bause už bandymą sukurti Sov. Sąjungoje laisvą darbo žmonių profesinę sąjungą, kuri nepriklausomai nuo valdžios gintų darbininkų teises. Koncentracijos lagerio vadovybė jį pakartotinai įspėjusi, kad jis iš lagerio neišeis gyvas, jei neatsisakys savo pažiūrų profsąjungų laisvės klausimu.

Įvykiai

● **Viktorijos, NSW ir Pietų Australijos valdžia** sutarė vasaros laiką pratęsti dviem savaitėm dėl karalienės vizito. Tad vasaros laikas baigsis kovo 16 - sekmadienį, laikrodžius atsukant 1 valandą.

● **Canberra.** Vyriausybė nutarė nubraukti pensijas, jei per savaitę viengungis pensininkas uždirbs virš \$ 50, abu vedę \$ 80, tai tokiem pensijos nuo kiekvieno uždirbto dolerio nubrauks po 50 centų. Opozicijos lyderis Mr. Howard kaltina valdžią, nes yra tūkstančiai senų žmonių, kurie progai pasitaisius kurį laiką padirba, kad šalia pensijos galėtų šį tą daugiau užsidirbti.

● **Tasmanijos valstijos rinkimus** vasario 8 d. laimėjo Liberalų partija su premjeru Mr. Gray, grįždama į valdžią didesne balsų persvara. Parlamente turės 19 vietų, Darbo partija 13, nepriklausomi 1, dar 2 vietų tebeskaiciuojami balsai.

● **Vakarų Australijos rinkimus** vasario 8 d. laimėjo Darbo partija su premjeru Mr. Burke, grįždama sekanciai 4 metų kadencijai, nors ir mažesne balsų persvara. Parlamente turės 33 vietas, Liberalai 18, Tautinė 6, dvi vietas dar nenusitautos.

● **Manila.** Filipinai vasario 7 d. balsavo renkanti respublikos prezidentą. Filipinai turi virš 50 milijonų gyventojų ant 7.100 salų, tačiau 90% gyventojų yra ant 11 didesnių salų. Ponia Aquino skelbia laimėjus rinkimus, bet dabartinis prezidentas Fernando Marcos nepasiduoda. Korespondentai praneša suklastojimus ir papirkimus, skaičiuojant balsus. Rinkimus gali nulemti Filipinų kariuomenė, kuri po ginklu turi 100.400 karių ir 13.500 karininkų.

● **Maskva** parduoda vieną savo vergą iš koncentracijos stovyklos - žmogaus teisių gynėją žydą Anatoly Sčaransky už pustrčio milijono USA dolerių, praneša iš Vakarų Vokietijos Bonnos AP žinių agentūra vasario 6 d.

● **Vašingtonas.** Amerikos prezidentas Ronald Reagan vasario 5 d. įspėjo Rusijos siekimą užviešpauti pasaulį. Rusija turi laikytis pasirašytų sutarčių, jeigu nori sumažinti branduolinių ginklų susitarimą. Prezidentas pabrėžė, kad Amerika padės tiems, kurie kovoja prieš sovietų remiamą komunistų režimą Afganistane, Angoloj, Kambodijoje ir Nikaragvoj.

● **Reuterio žinių agentūra** praneša, kad sovietų lėktuvams bombarduojant centriniame Afganistane Sariker ir Kusiten miestus žuvo 14 moterų ir vaikų. Sostinėje Kabule sovietų kariai nušovė 7 moteris ir 1 vyrą, kai įtarė, kad jie bendradarbiauja su Laisvės kovotojais. Sausio mėnesį sovietų armija Afganistane patyrė didelių nuostolių, tad ir kersija civiliams gyventojams.

● **Vakarų Vokietijos valdžia** praneša, kad praėjusiais metais 70.000 žmonių pasiprašė politinės globos, pabėgę iš Rusijos valdomų kraštų, numato, kad šiemet tas skaičius dar padidės. Vakarų Vokietijoje pabėgėlių globa yra gerai suorganizuota, sudaromos sąlygos bėgliams įsikurti.

● **Iranas** vasario 10 d. pradėjo naują ofensyvą prieš Iraką. Pietų Iraką puolė 200.000 karių ir paėmė strateginę salą. Ofensyvą pradėjo minint 7 metų sukaktį nuo Irano šacho nuvertimo 1979 m. vasario 11 d.

● **Canberra.** Federalinio parlamento naujas pirmininkas išrinktas pirmą kartą moteris - Joan Child, 63 m., ministerio pirmininko Mr. Hawke artima bendradarbė — Darbo partijos dešiniojo sparno oratorė.

T Ė V I Š K Ė S A I D A I

18 Henry St. Kensington Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDZIA AUSTRALIJOS LIET. KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius kun. Dr. P. Dauknys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$ 25. Kituose kraštuose \$ 30. Atskiras numeris 50 c. Skelbimai už skilties vieną cm \$ 1.50. Nuolatiniam skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

NEVIŠKĖS AIDAI

Teisybės ir laisvės Lietuvai šventai!

Esame gyvi liudininkai laisvos ir nepriklausomos Lietuvos, nes buvo šimtai ir tūkstančiai drąsių lietuvių, kurie savo gyvybės auką apgynė Vasario 16-tos Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo Akta. Laisvės idealai, kurie yra perkami savo gyvybės kaina, yra nemirtingi, nemirtinga ir lietuvių tauta, kuri turi tokių drąsuolių dėl savo Tėvynės laisvės nebijančių nei didžiausios aukos. Kaune Karo muziejaus kriptoje aukso raidėmis buvo surašyti vardai žuvusių už Lietuvos laisvę, o virš jų auksinėmis raidėmis užrašas: ŽUVOME, KAD GYVENTUMĖTE LAISVI. Žuvusiųjų vardai kalbėjo, kad gyvieji skolingi darbais savo tautai, savo kraštui, savo broliams, kurių tūkstančiai paaukojo savo gyvybę tik tam, kad gimtajam kraštui išauštų šviesus Laisvės rytas.

Šiandieną Rusijos bolševizmo okupuotoje Tėvynėje mūsų brolių ir sesių kovą už Lietuvos laisvę liudija jų gilus tikėjimas, rezistencija, pagrindžio spauda. Vienintelė dvasinė tvirtovė, kurią sovietiniai bedieviai iki šiol dar neįstengia Lietuvoje sunaikinti ir ji vis tebestovi kaip uola, tai Kristaus Bažnyčia, kuri pastatyta ant Petro uolos ir jos neveiks pragaro galybės. Mylėk Tėvynę ne žodžiais bet darbais! Taip iš tolimojo Kazachstano koncentracijos stovyklų atskamba sesių kalinių balsai: "Tėvyne Lietuva, Tu mums viena, nepakeičiama ir šventa! Tegū negąsdina raudonasis budelis nei grotomis, nei Sibiro tundromis, nei Kazachstano stepėmis, nei savo kruvinais batais, kuriais spardė mus už tai, kad mylime Tave kaip Motiną. Tu mums esi ir būsi brangesnė už auksą, deimantus ir žemčiūgus. Jeigu reikalinga, Tėvyne, Tavo laisvei atgauti mūsų jaunystė, mūsų gyvybė — sudegink mus ant savo meilės Aukuro; tik Tu, brangi, būk vėl laisva ir Nepriklausoma didvyrių ir kankinių žeme. — Jūsų bendražygės lietuvaitės".

Šiandien Tėvynės ateitis dar nėra aiški, bet ji nėra beviltiška. Mūsų didžioji viltis kyla iš mirtį nugalėjusio ir Prisikėlusio Kristaus, kurio įkvėptas lietuviui dvasinis atsparumas yra nepalaužiamas, kokį rodo mūsų broliai ir sesės kojoje prieš priespaudą okupuotoje Tėvynėje ir pasaulį nustebina jų pavyzdžiai. Prelatas L. Tulaba praneša, kai Romoje į Šv. Kazimiero lietuvių kolegiją atėjo italų kunigas Zapatta, kuris buvo kalinamas su lietuviams Karagandos stovykloje ir jis su ašaromis pasakojo apie lietuvius gimnazistus, kurie išdrįsę giedoti Lietuvos himną Vasario 16, buvo išsiųsti į vario kasyklas Karagandoje. Tie lietuviams gimnazistai, nors būdavo mirtinai pavargę, neidavo gulti pirma nesukalbėję šv. rožančių už Lietuvą. Jie tvirtai tikėjo į laisvą Lietuvą ir dėl jos aukojo viską. — Ar mus ir mūsų jaunimą neuždega jų pavyzdžiai?!
PD

Vasario 16 palikimas

1918 metais, kada mažas patriotų būrelis nusprendė paskelbti Lietuvą nepriklausoma valstybe, labai daug kam atrodė, kad tai yra tik romantikų svajonė.

To nutarimo realizavimas buvo surištas su neapsakomais sunkumais. Nualinta okupanto ir karo, Lietuva neturėjo nei kariuomenės, nei ginklų, nei pinigų jų nupirkimui, kada ją pradėjo iš visų pusių pulti stipresni priešai. Kitos valstybės dėsė iš vis pripažinti Lietuvos atsistatymą. Š. Amerika tik po įteikimo vieno milijono parašų, raginančių pripažinti mūsų valstybę, vargais negalais tai padarė. Tik bendras visos tautos pasiryžimas ir pasiukojimas galėjo nugalėti begales kliūčių. Taip minėta patriotų svajonė tapo realybe.

Laisvoj Lietuvoj iš griuvusių buvo atstatyta pažangi valstybė, kuri greit pralenkė ją pretenduojančius valdyti lenkus ir rusus tiek švietime, tiek krašto ekonomijoje ir bendrame progese. Per dvidešimt dvejus metus suspėta atsikratyti nutautėjimo ir išauklėti naują patriotišką kartą, ant kurios per čią dabar guli lietuviybės išlaikymas ir Lietuvos išlaisvinimo pastangos.

Dėka Vasario 16-tos Lietuva dabar turi neginčijamą tarptautinę teisę į laisvę, lygiai kaip ją turi kiti tuo pačiu metu išsilaisvinę kraštai: Suomija, Lenkija, Čekoslovakija, Vengrija ir t.t. Tas bus labai svarbu atėjus laisvės momentui.

Laike trumpų nepriklausomybės metų lietuviams parodė sau ir pasauliui ypatingą savo sugebėjimą daryti pažangą visose srityse, ypač žemės ūkyje, pagrindiniam ano meto valstybės pajamų šaltiniui.

Taigi, Vasario Šešiolikta lietuvių tautai yra raktai į laisvę. Šią brangiausią palikimą neturime pamiršti. Dar daugiau privalom būti jo verti!

ADELAIDĖS MOTERŲ OKTETAS Į PERTHĄ!

Prieš du metus įsisteigęs ir daug kartų džiuginęs savo gražiomis dainomis Adelaidės lietuvių, šis meninis vienetas pakėlė sparnus aplankyti tolimiausią lietuvių koloniją Perthą. Ten Vasario 16-tos minėjimo proga duos ištiesią programą, nes vežasi ne tik lietuviškų dainų pyne, bet ir paskaitininką

Rašo Dr. J. Kunca

Deja, po 45 metų okupacijos jau turime gerokai pesimistų tarp pavergtų brolių ir tarp išėivių, kuriems atrodo, kad Lietuvai nėra galimybių ištrūkti iš rusiškos meškos glėbio. Sugrįžę iš okupuotos Lietuvos turistai kartais pasakoja, kad ten žmonės nori tik geresnio gyvenimo. Laisvė jiems jau nesanti svarbi. Kad po sovietine santvarka, be laisvės atgavimo, nėra vilties geriau gyventi dėl pačios sistemos kaltės, tokie žmonės, dėl jų siauro akiračio - nesupranta.

Ilgiau sustoti prie visokio plauko pesimistų neapsimoka, nes Lietuva išsilaisvins be jų naivių žodžių ir be jų pigaus pasyvumo, kuri jie patys nesigėdina vadinti patriotizmu. Geriau realiai pažvelgti į dabartinę padėtį ir padaryti iš to atitinkamas išvadas.

Lietuva, nežiūrint išvežimų, pėsekiojimų ir rusinimo, dabar yra mažiau nutautėjęs negu 1918 metais. Ten yra šimtai tūkstančių

Remkime LKB Kronikų leidimą

Mieli Broliai, Seserys Lietuviai! Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika yra žymiausias įvykis šių laikų lietuvių tautos gyvenime. Tai kenčiančios ir kovojančios tautos kelias - jos kančių istorija.

LKB Kronikos reikšmė pilnai išryškėja, kai ji paskleidžiama laisvuose kraštuose įvairiomis kalbomis, išskeldama lietuvių tautos heroizmą, jos drąsą ir ryžtą kovoti

žmonių su aukštuoju išsilavinimu, kurie yra tautiniai susipratę ir kuriems rūpi krašto laisvė. Jų niekas nesurūsins.

Sovietų Sąjunga yra tik militarinė galybė. Daugiau joje nieko nėra: nei idealų, nei mokslo klestėjimo, nei ekonominio gerbūvio. Nėra ir negali būti, nes pati santvarka to neleidžia. Ši imperija išsilaikė iki šiol, nes visą laiką gavo iš Vakarų visko, ko jai trūko: maisto, paskolų, technologijos. Reikia manyti, kad šita Vakarų laikysena kiekvienu momentu gali pasikeisti. Mat, Kremlius veržiasi į priekį visuose frontuose, kad kuo greičiau užimtų laisvąjį pasaulį. Iki šiol Maskvai puikiai sekėsi ir dar vis sekasi. Bet Š. Amerika, nežiūrint jos politinio apakimo, jau pradeda jausti, kad marksizmas jai pačiai deda kilpą ant kaklo. Dabar, ne už kitų 40 metų, Vakarai yra priversti reaguoti arba leisti save pakarti.

Taigi pati Maskva mums padėjo surasti-galingą talkininką - Š. Ameriką, kurią rusai patys verčia save gelbėti. Turime mūsų pusėje ir visą Rytų Europą, kuri dėl savo laisvės siekimo yra pavojingiausias Maskvos priešas.

Dėka Vasario 16-tos palikimo ir dėka Maskvos agresingumo susidariusios tarptautinės padėties, mes dabar turime pagrįstą vilčių laisvei atgauti daugiau negu kada nors anksčiau po II-jo pasaulinio karo.

(Nukelta į 6 puslapį)

už religinius bei tautinius idealus. Pateikdama konkrečius tikėjimo persekiojimo faktus, ji parodo tikrąjį komunizmo veidą.

Ši LKB Kronikos paskelbimą laisvuose kraštuose atlieka dvi mūsų organizacijos: Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa New Yorke, vadovaujama kun. K. Pugevičiaus ir Lietuvos Kronikos Sąjunga Čikagoje, vadovaujama kun. K. Kuzminco. Abi organizacijos turi savo specifinius tikslus ir dirba savanoriškai, viena kitą papildydamos. Religinė Šalpa gautą Kronikos laidą tuoj išverčia į anglų kalbą ir, kaip šviežią informaciją, atskiru sąsiuvinium išsiuntinėja spaudai, vyskupams, senatoriams, tarptautinėm organizacijom ir kt.

Lietuvos Kronikos Sąjunga Kroniką paskleidžia 138 valstybėse knygomis lietuvių, anglų, ispanų ir prancūzų kalbomis. Tai yra neįkainuojamos vertės bibliotekinė medžiaga universitetams, žinių agentūroms, dvasiškiams, politikams, tarptautinėm organizacijom.

Siuo metu Jūsų ypatingos pagalbos prašau Lietuvos Kronikos Sąjungai, baigiančiai ruošti LKB Kronikos anglų, ispanų ir prancūzų kalbomis šeštuosius tomus ir lietuvių kalba devintąjį tomą. Įvertinkime Sąjungos pasišventimą ir dosnią ranką padėdami Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikai pilnai atsiekti savo tikslą.

Aukas prašome siųsti: The Society of the Chronicle of Lithuania, Inc. 6825 S. Talman Ave. Chicago, IL 60629, USA.

† Paulius A. Baltakis, OFM
Vyskupas lietuviams katalikams
už Lietuvos ribų.

Iš kairės stovi: J. Šerelienė, N. Umerienė, A. Urnevičienė, G. Vasiliauskienė (vad.), K. Vanagienė, J. Maželienė, G. Deckienė, A. Kaminskienė ir N. Vitkūnienė.

Dvidešimtam amžiui besibaigiant

(Tęsinys)

Rašo Dr. J. Kunca

Maskva, atrodo, iš jos elgesio, planuoja išlošti daugiau laiko, per kurį galėtų pastūmėti savo frontą į laimėtojo poziciją ir kartu pagerinti imperijos žemės ūkio ir industrijos produkciją. Jei Vakarai būtų tiek naivūs ir dėl Maskvos noro derėtis praleistų paskutinę progą atmušti puolančius sovietus, tai jiems reikėtų antros ir, šį kartą paskutinės, Jaltos kapituliaciją, nes po Filipinų salų, P. Afrikos ir P. Amerikos praradimo mėginimas pasipriešinti būtų beviltis. Įvykių raida rodo, kad laikas dirba ne Vakarų, bet Maskvos naudai. Rusai ne tik žengia pirmyn, bet savo gerai organizuota propaganda ir spaudos, žinių, televizijos ir universitetų infiltracijos pagalba silpnina Vakarų norą gintis. Prieš Š. Amerikos apsigynimo pastangas šaukia ne tik marksistinės propagandos apkvaishinti paprasti darbininkai, bet ir gana skaitlingi politikai, gydytojai ir net įvairių bažnyčių dignitoriai, įskaitant ir ne mažą skaičių katalikų vyskupų!

Šitokioj padėtyje perspektyvos geruoju susitarti su sovietais yra lygios nuliui. Per dvylika ligšiolinių Rytų - Vakarų vadų susitikimų laisvasis pasaulius nieko neatšiekė. Priešingai: prarado progas leisdamis rusam žudyti sukilėlius Vengrijoje ir Čekoslovakijoje, leido Maskvai įsitvirtinti Afrikoje, Centrinėje Amerikoje ir Afganistane ir save pralenkti apsiginklavime. Bet dar Vakarai, jei greitai reaguotų, galėtų atstumti sovietus iš dabartinių pozicijų. Tik reikėtų tinkamai paremti kovojančius prieš marksistinę diktatūrą. O laisvės kovotojų yra Afganistane, Nikaragvoje, Angoloje ir Etiopijoje. Aišku, jiems reikalingi tinkami ginklai, ne tušti žodžiai! Vakarai gali žymiai pabloginti Rusijos ir taip jau šlubuojančią ekonomiką nutraukdami paskolų, maisto ir technologijos teikimą Sovietų Sąjungai. Vakarai gali atremti rusų propagandą pradėdami skelbti tiesą apie marksizmą Sovietų Sąjungoje. Šitų paprastų ginklų užtektų, kad iš puolėjo pasidarytų bebėgas priešas ir kad pradėtų iš vidaus irti sovietinė - imperialistinė sistema.

Kremliaus pasaulio užvaldymo plano pasisekimas ar ne, priklausys nuo Vakarų laikysenos. Jei Reagan atsisakys eiti į Gorbačiovo pasikalbėjimo pinkles ir vietoj to imsis atitinkamų apsigynimo priemonių, Maskvos agresija gali pavirsti jos katastrofa. Reikia tikėtis, kad Reagan nepaseks Roosevelto elgesiu Jaltoje. Kaip ten bebūtų, dabartinė padėtis negalės ilgiau užsitęsti be vienos ar kitos pusės pralaimėjimo ir greičiausiai bus išspręsta prieš šio šimtmečio galą.

Blogiausiu atveju, jei Vakarai lauktų kaip avelės savo galo ir Rusija su jais apsidirbtų savo pigiu revoliuciniu būdu, Maskva tuo nepakels savo industrijos ir žemės ūkio lygio, o suardyti Vakarai nustos gaminti. Dėl persiplėtusios imperijos ir jos vidaus sunkumų ji būtų pasmerkta greitai mirčiai.

Analizuotojai Rytų - Vakarų santykių, berods, pamiršta patį svarbiausią faktorių - Kiniją. 1.000 mi-

lijonų kinų dirba, kruta ir staigiai keičia progresą trukdančias marksizmo dogmas. Kinija turi vadą, kuriam Gorbačiovo negali ir negalės prilygti. Ji yra, nežiūrint gausių kritikų, ant kelio į progresą. Nors mes nekenčiame komunizmo, koks jis bebūtų, neturime teisės prarasti bešališkumą. Kinija, bent šiuo momentu, negali atsisakyti diktatūros, nes krašte pasidarytų baisi betvarkė. Bet ten duodama apčiuopiama privatinė ekonominė laisvė, kurios dėka Kinija galėtų atsikratyti vargo ir industrinės - technologinės stagnacijos, jei Deng reformos būtų tęsiamos jo įpėdinių. Turint galvoje kinų darbštumą, praktišką vadovybę ir teikiamas galimybes privatinės iniciatyvos pasireiškimui, nėra abejonių, kad Kinija iki šio šimtmečio pabaigos gali tapti pasauline galybe, kuri galėtų pradėti diktuoti savo valią buvusiais mokytojais - Sovietų Sąjungai. Negalima pamiršti, kad bilijoninei kinų tautai natūrali erdvė yra Rytų Rusija. Svarbiausia, kad pasaulio komunistai nustotų tikėti Maskvai ir jos akiai marksizmo linijai, jei Kinijos eks-

PAVOJINGAS ĮSTATYMAS

(Tęsinys)

Rašo Alb. Pocius

Prezidentas Carteris su savo patarėju Kisinger buvo pradėję visiems skelbti, kad ten kur yra draudžiama komunistų partija, ten esanti diktatūra, bet jeigu komunistai opoziciją siunčia į koncentracijos stovyklas, tai čia tik "skirtinga sistema".

Pagal naują Teisių įstatymą mokytojai negalės vaikams aiškinti apie meilę ir ištikimybę savo kraštui, nes tai būtų nacionalistinės minties skleidimas. Socialistai tautybės nepripažįsta ir garbina tik tai kosmopolitinę "Darbo klasę".

Mokyklose per Kalėdų eglutę vaikams nebus leidžiama giedoti "Silent Night" ir kitas religines giesmes, kadangi čia Bažnyčia yra atskirta nuo valstybės. Panašus pabrėžimas jau prieš du metus buvo Pietų Australijoje išsiuntinėtas mokyklų vedėjams.

Visos mokyklos turės vadovautis UNESCO nustatytais vadovėliais ir reikės mokyti vaikus, kad žmogus yra kilęs iš bezdžionės. Jungtinių Tautų ir UNESCO priimti nutarimai turės pirmenybę prieš Australijos konstituciją ir šio krašto įstatymus.

Šitas įstatymas liečia ir žydų bendruomenę, nes jų Sionizmas pagal prieš porą metų priimtą Jungtinių Tautų sesijoje nutarimą yra ne religinis, bet rasistinis sąjūdis.

Niekas negalės laisvai kovoti prieš komunizmą, nes tai gresia "taikai". Visokie valkatos galės gatvėse reikalauti visapusiško nusiginklavimo ir kapituliacijos. Pagal jų supratimą Vakarų pasaulio ginklai esą agresijai, o sovietų Rusijos - taikai ir darbo liaudžiai apginti nuo liaudies priešų.

Reikia tikėtis, kad Senatas ši

perimantas atsiektų laimėjimų. Kad tas reikėtų Kremliaus komunizmo dominacijos galą ir pačios rusų imperijos subyrėjimą - yra aišku.

Jei Maskva to nemato ar nuduoda nematanti, tas nepakeis įvykių eigos. Tik Kremliaus vadai neužlūgo gal rausis sau plaukus dėl laiko praradimo kasant Vakaram duobę, į kurią jie patys galėtų įkristi. Greičiausiai jie gailės dėl savo naivaus užsispyrimo likti ištikimais utopinei marksizmo filosofijai ir charistiniam imperializmui visai netinkamu tam istorijos momentui, kada kolonializmas yra galutinai atgyvenęs savo amžių.

Šito šimtmečio pabaiga žada būti surišta su didžiuliais pasikeitimais, apie kuriuos galime tik spėlioti pasiremami dabartinių įvykių pagreitėjusia raida. Labai galima, kad vietoje dabartinės marksistinės sistemos turėtumėm socialistinę - kapitalistinę santvarką daugumoj komunistinių kraštų, išskyrus Rusiją, kuri, atrodo, nesusėps laiku praveisti reikiamų reformų dėl kompetentingos vadovybės trūkumo ir dėl pačios rusų tautos drausmės, darbštumo ir gabumų praradimo per ilgai užsitęsusią marksizmo vergovę.

Drąsuoliai pažangos pionieriai

Ne tik Ameriką, bet visą pasaulį giliai sukretė ir sujaudino amerikiečių aviacijos ir erdvės tyrinėjimo bazėje - Cape Canaveral sausio 28 d. įvykusi baisi katastrofa. Čia, kaip žinoma, staiga sprogo kaptik iš bazės pakilęs naujai kelionei į erdvę ir dar akimis matomas amerikiečių erdvėlaivis Challenger, kuriame buvo septyni įgulos nariai.

Visuotinį susijaudinimą dėl įvykusios katastrofos padidino dar ir ta aplinkybė, kad erdvėlaivio pakilimą ir po 73 sekundžių skridimo įvykusį jo sprogimą stebėjo ne tik tai tūkstančiai žmonių, jų tarpe įgulos narių artimieji pačioje Cape Canaveral bazėje, bet taip pat televizijos ekranuose milijonai kitų žmonių visoje Amerikoje.

Katastrofos priežastys dar nėra žinomos, bet manoma, kad ji įvykusi dėl kokio nors sutrikimo degalų rezervuaruose. Tai pirmas nelaimingas atsitikimas amerikiečių kosminės erdvės tyrimo programoje po 56 nepaprastai sėkmingų misijų.

Prezidentas Reagan tuoj po katastrofos kalbėdamas per televiziją pagerbė žuvusius astronautus kaip tautos didvyrius, pažymėdamas, kad jų gyvybės auka paliudija erdvės pionierių pasišventimą ir drąsą.

Skrydžiai į erdvę bus tęsiami, pareiškė prezidentas. Ateitis priklauso ne bailiam, bet drąsuoliam, niekas nesužlugdys mūsų vilčių.

Popiežius išreiškęs nuoširdžią užuojautą septynių žuvusiųjų astronautų artimiesiems ir solidarumo su visa amerikiečių tauta jausmus, pavedė Dievo gailėstingumui žuvusiųjų sielas, katastrofos aukas pavadindamas drąsuoliais, mokslo ir žmogaus pažangos pionieriais.

LRTV

Juozas Mikštas

DINGS VISI VARGAI SU VISAIS "DRAUGAIS"

Išsikraustys ordos rusų.
Šventi žodžiai Himno mūsų
Vėl skambės laisvoje
Džiaugsmo Lietuvoje.

Tautai prieš "draugus" sukilus,
Dings raudonosios bacilos.
Dings visi vargai
Su visais "draugais".

Lietuvėle - Tėviškėle,
Trispalves aukštai iškėlę,
Su mintim gaivia
Sveikinsim Tave.

Klaipėdoje, Kaune ir Vilniuje
Viso gero vėl bus pilna,
Tikint šia mintim —
Ateities viltim.

1986. II. 16 išėivijoje

LIETUVIŠKO TEATRO SUKAKTIES PROGA

1986. I. 11 Sydnėjaus radijo programa

(Tęsinys)

Nepriklausomos Lietuvos teatro pradžia laikytina 1920 metų sausio 19-toji diena, kai Kauno Valstybiname teatre režisierius Juozas Vaičkus pastatė lietuvių draugo Hermano Sudermano pjesę „Joninės“.

Nepriklausomos Lietuvos teatrą į aukštumą iškėlė garsieji režisieriai, dramų mokytojai: Vaičkus, Sutkus, Glinskis, Oleka Žilinskas, Dauguvietis. Vėliau įsijungė Juknevičius, Jakševičius, Lukošius, Gučius. Dar vėliau - jau vakarietiškos kultūros auklėtiniai: Sruoga, Miltinis, Blekaitis.

Reikia pabrėžti, kad be Glinskio apibūdintų lietuviško teatro gairių, tiek pats Glinskis, tiek ir kiti režisieriai ypatingą dėmesį kreipė į bendrą teatro kultūrą. Nuo pat pradžios buvo puoselėjama vaidmens precizinis pažinimas, charakterio išsavinimas, įtikinamas perteikimas, žodžio kultūra.

Teatro lygį kėlė ir Vakaruose išsimokslinę dramaturgai ir poetai. Galima būtų pasakyti, kad Lietuvos teatras sujungė geriausius Rytų ir Vakarų teatro brožus.

Patys mėgiamiausi teatriniai veikalų autoriai buvo: Vincas Krėvė, Balys Sruoga, Stasys Santvaras, Kazys Inčiūra, Vydūnas, Mykolaitis Putinas, Petras Vaičiūnas, Juozas Grušas, Kazys Binkis, Sofija Čiurlionienė, Ignas Šeinius ir kiti.

Teatro repertuare beveik pusė veikalų buvo lietuvių autorių.

Visoj Lietuvoj buvo ugdomas susidomėjimas teatru, ką parodo naujų teatrų tinklas kituose Lietuvos miestuose, steigiamos teatro studijos, dramų mokyklos, organizuojamos teatro gastrolės po miestus ir miestelius, gimnazijose bei įvairiose organizacijose steigiami mėgėjų vaidintojų rateliai ir moksleiviams bei studentams parūpinami bilietai žymiai papigintomis kainomis.

Drauge su žodžio menu sudaryti scenoje tinkamą nuotaiką sudarymui didelį vaidmenį vaidina ir scenovaizdis. Dekoracijos, kad ir kuklios, buvo kuriamos kiekvienam spektakliui. Čia mūsų dailininkai neliko nuošaly, bet jau 1918 metais įsteigė „Meno kolegiją“. Jai priklausė A. Varnas, A. Žmuidzinavičius, V. Jomantas, V. Didžiokas ir V. Dubeneckis. 1923 metais M. Dobužinskis grįžo Lietuvon ir žymiai prisidėjo prie scenografijos meno, ypač svetimų autorių veikalų apipavidalinime. Vėliau A. Galdikas, S. Ušinskis, L. Truikys ir kiti papildė nuolatinių dekoratorių sąrašą.

Be to, 1940 metais Juozas Laučius įsteigė „Jaunimo teatrą“, kuris rūpinosi jaunųjų žiūrovų kultūrinio auklėjimu. Buvo statomos vaikams pasakos ir jiems suprantami fantastiški vaidinimai.

Kiekvienas teatras perteikia tam tikrus įvykius, pergyvenimus, idėjas ir norom nenorom veikia ir formuoja visuomenę. Kartais įtakos ir reakcijos yra vidinės, viešai nepastebimos, bet kartais jos būna dramatiškos ir toli siekiančios. Kuo veikalas stipresnis, kuo geriau jis pastatytas, tuo ir reakci-

Rašo Genovaitė Kazokienė

jos kyla didesnės.

Pavyzdžiui, 1940 metais Viktorui Juknevičiui Vilniuje pastatius Kazio Inčiūros „Vincą Kudirką“ kilo didelės priešsovietinės demonstracijos to spektaklio pabaigoje, kada įkaitinta minia reikalavo Lietuvai laisvės.

Per 20-tį metų priaugo ir subrendo didelis kadrų profesionalų aktorių, kurių dėka taip greitai išsivijoje susikūrė naujos teatrų grupės.

Išsivijoje teatrai suklestėjo visur, kur tik susibūrė didesnis kiekis lietuvių. Vos tik palikus Lietuvą, dar Vokietijoje, neramiais ir neaiškiais laikais, išdygo teatrai Augsburgėje, Hanau, Detmolde ir Ravensburge.

Australijoje pirmas teatro spektaklis buvo pastatytas Melbourne 1951 m. Vasario 16-tą dieną Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga. Morkūnas ir Lazauskas režisavo Antano Gustaičio „Sekminių vainiką“.

Tų pačių metų gale Adelaidėje Juozo Gučiaus vadovaujama Teatro Studija pastatė savo vadovo režisuotą veikalą: Vinco Kudirkos „Viršininkus“.

Sydnėjus susigriebė žymiai vėliau. Tik 1954 m. liepos 31 d. Macabean Hall, Darlinghurst, režisierius Stasys Paulauskas pastatė Antano Rūko 5-kių veiksmų komediją „Slidus pusmilijonis“. Tuo metu šie teatro entuziastai pasivadino „Teatro Mėgėjų Būreliu“, kurį subūrė ir jam vadovavo Šiaulių Dramos teatro aktorius Stasys Paulauskas. Jis jau Lietuvoje pasireiškė kaip gabus vaidintojas. Wiesbaden ir Kasselio stovyklose Stasys Paulauskas pastatė du veikalus, daug dirbo su skautais ir jaunimu.

Po metų Sydnėjaus „Lietuvių teatro mėgėjų būrelis“ prasiplėtė pasivadindamas Lietuvių teatras „Atžala“. Pirmuoju pastatymu pasirinko Kazio Binkio „Atžalynas“, kurį režisavo Julius Dambrauskas.

Per 30 gyvavimo metų „Atžalos“ teatras pastatė apie 45 spektaklius. Nuolatiniai režisieriai buvo Julius Dambrauskas, Ksana Dauguvietytė, Stasys Skorulis, vėliau į Sydnėjų atvykęs Paulius Rūtenis – visą teatro veiklą labai pagyvinęs, o galiausiai į režisūros darbą įsijungė Daiva Labutytė - Bieri.

Šios ilgos veiklos metu į darbą buvo įsitraukęs didelis būrys lietuvių entuziastų.

Kiekvienas veikalas reikalavo dekoracijų. Pirmiesiems vaidinimams jas sukūrė Henrikas Šalkauskas, Vincas Stanevičius, Algis Plūkas, Algirdas Šimkūnas, o vėliau Henrikas Šliteris ir Jolanta Janavičienė.

25-rių veiklos metų jubiliejui atžymėti „Atžalos“ teatras pastatė Kosto Ostrausko dramą „Čičinską“. Dalyvavo tik 4 scenos veteranai dvigubose rolėse: Julius Dambrauskas, Ksana Dauguvietytė, Paulius Rūtenis ir Stasys Skorulis, kurie sukūrė nepamirštamą teatralinį šedevrą. Režisavo Stasys Skorulis.

30-ties metų jubiliejui atžymėti Julius Dambrauskas pastatė Algirdo Landsbergio dramą „Sudiev mano karaliau“ ir Čechovo komediją „Jubiliejų“, su kuriais sėkmingai gastroliavo ir Melbourne.

Jaunių teatro organizatorė, režisierė ir veikalų autorė buvo Ava Saudargienė. Ji Sydnėjaus scenai dovanavo virš 15 jaunimui skirtų veikalų, iš kurių pažymėtini „Sigaretė“, „Batuotas katinas“, „Pupų berniukas“, „Buvo broliai dvyri“, „Eglė žalčių karalienė“ ir kiti. Autorėi ir režisierėi padėjo, kiek sugebėjo, vaidintojų - vaikų tėvai. 1961 metais Jaunių teatras perėjo lietuvių savaitgalio mokyklos žinion ir susilaukė didelės mokytojų paramos.

Teatro menas, kaip mes visi žinome, yra labai įtaigus. Per jį galima daug ką pasiekti, daug idėjų paskleisti, daug reakcijų susilaukti. Šią paslaptį žinojo visos valdžios ir visi vaidintojai. Todėl suprantama, kad ir veikalų pasirinkimas yra vienas iš svarbiausių faktorių teatriniam darbe. Ypač mums esant išsivijoje svarbu neiekvoti tuščiai savo darbo jėgų stantam beveikiems veikalams, bet rimtai pagalvoti ir paieškoti lietuviškų veikalų, atskleidžiančių lietuvišką kultūrą, lietuvių siekius ir idėjas. Gerų svetimų veikalų mes iki valiai galime prisiziūrėti ir australiškuose teatruose, tačiau juose niekad nepamatysime nei lietuviškų veikalų, nei išgirsime lietuviškos kalbos. Jei mes patys nekultivuosime savos kultūros poreikių, kas gi kitas tai padarys?

Išsivijos režisierius ir vaidintojas turi žymiai didesnę atsakomybę prieš tautą, negu esantis savo tėvynėje. Ir gaila būtų, jei kuris režisierius tą atsakomybę prarastų.

Baigiant linkime lietuviškam teatrui ir toliau augti ir bujoti, neleisti žmonėms užsnūsti abuojuose, bet žadina pareigą ir meilę savai tautai ir kultūrai.

Tautos noras gyventi nepriklausomai

Vasario 16 d. mums geriausiai tiktų pagalvoti ar mūsų politinė galvosena ir veikla derinasi su mūsų tautos ir valstybės laisvinimo uždaviniais, iš kurių vienas iš pagrindinių dabar yra prisitaikinti pakankamai prityrusių vadų. Deja, šioje srityje mums nelabai sekasi, ypatingai čia Australijoje. Iš antrosios kartos - mūsų vaikai mažai tesidomi lietuviybės reikalais, nežiūrind kiek daug tėvai dėjo pastangų juos sudominti.

Yra daug priežasčių kodėl taip atsitiko. Bene svarbiausios yra šios: bendra politika po II pasaulinio karo. Buvo sukurta daug mažų valstybių demokratiniiais pagrindais Afrikoje ir kituose kontinentuose, kur vietos gyventojai nebuvo priaugę ar pasirošę tvarkytis demokratiškai. Iš tų naujų valstybių, kurias spauda vadina trečiuoju pasauliu, dauguma vėliau tapo diktatūromis. Išliko Žmogaus teisių klausimas ne tik pavergtuose kraštuose, bet ir pačiose didžioiose Vakarų demokratijose. Laisvės sąvoka pasidarė labai plati. Imta reikalauti daugiau laisvės šeimose, krito moralė, vaikai ėmė neklausyti tėvų. Vaikai 16 metų ėjo dirbti privačiai į fabrikus, išėjo iš tėvų globos. Dingo tėvų ir mokytojų autoritetas, pasidarė palaida bala. Darbininkai fabrikuose ėmė neklausyti vadovų ar savininkų. Profesinės sąjungos pradėjo diktuoti darbdaviams.

Tokiai betvarkei esant, demokratinėse valstybėse moraliniai reikalai dar daugiau pašlijo, kai į pradžios mokyklas buvo įvesta pamokos apie seksą ir jau svarstoma įvesti pamokas apie homoseksualizmą. Tokiai aplinkai esant, galima įsivaizduoti, kaip pasidaro sunku auklėti jaunimą. Ypatingai sunku palenkėti tautiniam lietuviškam auklėjimui. Žinoma, yra išimčių, bet labai nedaug.

Jau kuris laikas vis daugiau reiškiasi revoliucinė organizacija „Green Peace“ - Žalia taika. Jos tikslas įgyvendinti „taiką bet kokia kaina“. Ši organizacija veikia tik Vakarų pasaulyje, daugiausia Europoje. Ją labai remia Kremlius, nes jos tikslas yra besąlyginė Vakarų taika, sunaikinant visus ginklus, įskaitant atominius. Mum, lietuviams, tokia taika nepriimtina. Pasaulio didžiausias autoritetas popiežius Jonas Paulius II pasakė, kad šitokia „taika bet kokia kaina“ yra nepriimtina. Jis nurodė, kad blogas dalykas yra karas, kuris sunaikina pastatus, namus, o tačiau dar daugiau smerktinas yra smurtas, kuris eina prieš individo orumą, prieš jo teises. Tie, kurie siekia taikos gali pradėti nuo žmogaus teisių gerbimo. Popiežius pasmerkė tuos, kurie imasi ginklo kitoms tautoms pavergti, bando joms primesti savo ideologijas, kurios savo pagrindais nesiderina su pagrindinėmis žmogaus vertybėmis, su pagrindinėmis teisėmis, su teisėmis visų tautų gyventi laisvėje. Mes, lietuviai, būdami nepriklausomos Lietuvos ambasadoriais Australijoje, turime mokėti skleisti mūsų tautos norą gyventi nepriklausomai, o ne siekti taikos bet kokia kaina, kaip to nori Lietuvos okupantas.

REMK AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDA

nes jo tikslas yra: — Skatinti remti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, mokslą, švietimą, meną ir kitas lietuvių kultūrinės apraiškas.

Fondą stiprinsime ir jį ugdysime, jei įvairiomis progomis jam aukosime, stosime jo nariais ir nepamiršime jo surašydami testamentus. Testamentuose reikia įrašyti tiksliai angliškąjį Fondo pavadinimą ir adresą:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FOUNDATION INC.
50 Errol Street, North Melbourne, Victoria.

AL Fondo Valdyba

POSĖDŽIAVO ALK FEDERACIJOS VALDYBA

Po Naujų Metų pirmajam posėdžiui vasario 3 d. vakare susirinko Federacijos Valdyba ir Parapijos Namus Kensingtone. Dvasios Vadas prel. Pranas Vaseris posėdį pradėjo malda. Pirmininkas Vincas Žemaitis pateikė naujų darbų planą. Iždininkė Elvyra Šemetienė jau buvo paruošus metinę apyskaitą. Tėviškės Aidų leidimui metinę apyvartą sudaro \$ 50.000. Laikraščio leidimo išlaidos yra smarkiai pakilusios. Pavyzdžiui, prieš 14 metų už savaitinės laidos paštą persiuntimą kainavo tik \$ 9 ar \$ 10. Dabar paštu už savaitinės laidos persiuntimą jau reikia mokėti net \$ 220. Tad Valdybai reikia daug dirbti, sutelkiant lėšų laikraščio leidimui, nes prenumerata išlaidų nepadengia, reikia ruošti balius, prašyti aukų, rengti loteriją. Valdyba visų skaitytojų prašo sudarant savo testamentus, skirti ir Tėviškės Aidams, nes tai vienintelis katalikiškas laikraštis Australijoje, kad jo šviesa nesumažėtų. Ruošiama Tėviškės Aidų loterija žymiausia fantą turės spalvotos televizijos aparatą, maždaug \$ 350 — \$ 400 vertės. Kiti fantai - elektrinis laikrodis. Savo kūrybos paveikslą pažadėjo Alfonsas ir Feliksas Ročiai, menišką drožinį - Vytautas Miliauskas, po \$ 100 fantams aukojo Jonas Daunys ir Zigmas ir Irena Mackevičiai. Ieškoma ir daugiau mecenatų šiai loterijai. Bilie-

tai bus spausdinami jau vasario gale ir bus išsiuntinėti kovo pradžioje platintojams. Laimikių traukimas vyks Melbourne birželio 15 — Išvežimų minėjimo dieną.

Dėl Popiežiaus vizito TA Redaktorius jau buvo Popiežiaus sutikimo tautinio komiteto istaigoje Melbourne, kurios vyr. vadovas Monsignoras Walsh. Sakė, jei lietuviai nori ką įteikti Popiežiui, tai vienintelė proga valstijų sostinėse per iškilmingas šv. Mišias, kai aukos atnešamos su procesija, o Popiežiui mieliausia, kada tas aukas neša jaunimas. Tad kunigai ar jų atstovai jau dabar turi kreiptis į savo valstijų Popiežiaus sutikimo komitetus, kad iš anksto įrašytų į procesijos dalyvių sąrašą. Popiežius į Canberrą atskrenda lapkričio 24, sekančią dieną Brisbane, 26 - Sydnejuj, 27 - Hobarte, 28 - Melbourne, 29 - Darwine, 30 - Adelaidėje, 31 - Pertho ir tą vakarą išskrenda į Romą.

Prelato Prano Vaserio oficialų pristatymą visuomenei numatyta suruošt su Melbourne arkivyskupu Francis Little mūsų lietuvių šv. Jono bažnyčioje iškilmingomis pamaldomis gegužės 25 d. ir po jų Lietuvių Namuose iškilmingi pietūs, į kuriuos visi, kas norės, galės įsigyti pakvietimus. Dar aptarus ir kitus reikalus, posėdis baigtas malda.

PD

AUKODAMI TAUTOS FONDUI,
REIŠKIAME SOLIDARUMĄ
KOVOJANČIAI LIETUVAI!

TF Atstovybė Melbourne

KELIONIŲ KAINOS Į UŽJURIUS

A T P I G O

- Į Lietuvą ir atgal per Tokijo, Belgradą, Varšuvą, Frankfurtą, Kopenhagą - arba per Helsinkį į Taliną.
- Iš Varšuvos į Vilnių ir atgal traukiniu.
- Vilniuje leidžia būti tik 5 naktis (6 dienas). Galima nuvykti į Kauną, Trakus.
- Keliaukite Qantas, PanAm, KLM, Lufthansa, Singapore Airlines, Japan Airlines ir TAA, ANSETT pigiausiomis kainomis per akredituotą IATA, AFTA kelionių biurą.
- Užpildau dokumentams blankus nemokamai į Lietuvą ir iš Lietuvos.
- Parūpinu draudimą, kelionės čekius, viešbučius ir t.t.
- Bilietus išrašom vietoj. 24 metų patyrimas, Jūsų kelionės sėkmingumo garantija.

Į Lietuvą ir atgal nuo	\$ 1750
Į Europą ir atgal nuo	\$ 1290
Į Kanadą ir atgal nuo	\$ 1350
Į Europą ir atgal nuo	\$ 1560 (per Kanadą).
Į Ameriką ir atgal nuo	\$ 1370.

Kreipkitės pas ALG. ŽILINSKĄ
tiesioginiai, laišku arba telefonu.

CONCORDE INTERNATIONAL TRAVEL (IATA, AFTA)

541 KING STREET, WEST MELB. 3003 (prie Liet. Namų)
Telef. 329 6833, vak. 583 4258.

Lietuvos persekiojimai Literatūros žurnale

Jungtinėse Amerikos Valstybėse leidžiamas literatūros žurnalas "Lagerete" naujausią savo numerį paskyrė straipsniams ir dokumentacijai apie žmogaus ir jo teisių bei pilietinių laisvių varžymą totalitarinėje santvarkoje.

Net keli ilgi žurnalo tuo klausimu atspausdinti straipsniai liečia Lietuvą. Pateikiamas Kęstučio Girniaus apžvalginis straipsnis "Istorijos rašymo suvaržymai Lietuvoje". Žurnalo redaktorė Kimberly Coale pristatydamą straipsnį sako: "Jame pateikti faktai ryškiai atskleidžia sovietinės valdžios taktiką - įtikinti, kad lietuviams užtenka komunistinės eros istorijos. Siekdamą palaikyti tą tariamai idealios komunistinės tikrovės iliuziją, komunistinė valdžia ignoruoja tradicinę lietuvių tautos kultūrą ir jos iškiliosius momentus, kurių neįmanoma įrikiuoti į komunistinę schemą.

Tačiau, tokie mėginimai ištrinti kultūros istoriją yra trumparegiškas užmojis. Juo komunistai teparodo, jog nuvertina žmogaus atmintį, kurioje praeitis visada yra gyva".

"Lagerete" žurnalas taip pat spausdina antrąją dalį dokumentinio straipsnio "Sovietinio gyvenimo tikrovė". Tai iš lietuvių po grindžio leidinio "Perspektyvos" paimtas Vytauto Skuodžio, Gintauto Iešmanto ir Povilo Pečeliūno teismo procesų aprašymas.

Yra paminima ir lietuvių sąžinės belaisvė Jadvyga Bieliauskienė. Išties pateikiamas vertimas Balio Gajausko straipsnio "Tarybinio darbininko padėtis". Redakcija pristatydamą straipsnį pažymi, kad Gajausko įkalinimas yra moralinė gėda į kurią reikia atkreipti tarptautinį dėmesį.

Žurnalo skaitytojai yra kviečiami kreiptis į sovietų valdžią, prašant, kad Balys Gajauskas būtų išlaisvintas ir jam su šeima būtų leista išvykti į Vakarus.

Žurnalas praneša, kad kitame numeryje bus atspausdintas kitas Balio Gajausko straipsnis: "Taika, menama ar tikroji?"

LRTV

(Atkelta iš 3 puslapio)

VASARIO 16-TOS PALIKIMAS

Tik neužtenka laukti, kad istorijos eiga pati viena išlaisvintų mūsų kraštą, o mes pašvęstumėm savo laiką baliukam, posėdžiam, vienas kitą be pagrindo girdami arba puldami. Meškos patarnavimą padarysim ir ieškodami draugysčių tokių "asmenybių", kurios mums pataria laisvinti Lietuvą mylint tautos žudiką ir okupantą!

Išėvija turi nukreipti visas pastangas daugiausiai pasisekimo žadančia kryptimi: kelti visais būdais Lietuvos laisvės reikalą pasaulinėje plotmėje ir žadinti apsnūdusį laisvąjį pasaulį, kuris, sprendžiant iš jo pasyvumo, nemato besitartinančio pavojaus, kada jis jau beldžiasi į Š. Amerikos duris.

RELIGINIAME GYVENIME

= Sydnejuje sausio 6 d. mirė vyskupas Muldoon, 68 m., jau pora metų sunkiai sirgo. Buvo ypatingai gabus, žymus oratorius. "The Catholic Weekly" teigimu, velionis vyskupas buvo genialus, bet susirgus nuo mirties nebuvo žolės.

= Popiežius Jonas Paulius II paskelbė, kad yra įsteigiama Pasaulinė Jaunimo Diena, kuri kasmet minima Verbų sekmadienį. Jaunimo Dienos šūkis ir tema apaštalo šv. Petro žodžiais: "Esame visada pasirengę paliudyti tą viltį, kuri yra mumyse". Popiežiaus kviečiami į Romą Verbų sekmadienį kasmet susirinkdavo šimtai tūkstančių jaunų žmonių. Dabar Pasaulinė Jaunimo Diena kasmet bus minima atskirose vyskupijose ir atskiruose žemynuose, o kas antri metai ji bus minima Romoje tarptautiniu mastu. Pasaulinėje Jaunimo Dienoje paskutiniaisiais metais aktyviai dalyvavo ir lietuvių jaunimas.

= Popiežius audiencijoje priimdamas italų sąjūdžio už gyvybės apsaugojimą vadovus ir skyrių delegatus, dar kartą griežtai pasmerkė abortą, kaip nusikaltimą prieš žmogų, drauge pagirdamas ir padrašindamas visas organizacijas, kovojančias prieš negimusios gyvybės žudymą. Pasaulyje vis labiau įsigali "mirties kultūra", tad Bažnyčia ypatingu būdu rūpinasi iškelti žmogaus gyvybės vertę ir paveikti visuomenę, kad žmogaus gyvybė būtų gerbiama.

= Vatikano spaudos konferencijoje arkivyskupas Silvestrinis pareiškė, kad Apaštalo Sostas šiuo metu diplomatinis santykius palaiko su 112 pasaulio valstybių.

= Vakarus šiomis dienomis pasiekė Ukrainos Katalikų Bažnyčios Kronikos specialus numeris — trys rašomąja mašinėle rašyti puslapiai - informuoja kaip sovietų saugumas likviduoja ukrainiečių tikinčiųjų teisėms ginti komitetą, kurio rūpesčiu yra leidžiama pagrindinė Bažnyčios Kronika, panašiai kaip Lietuvoje. To straipsnio autorius Josip Terelis slapstosi pagrindinėje komiteto pirmininkas Kobryn yra areštuotas, sekretorius kun. Budzinski drauge su šoferiu dingo be žinios, kiti komiteto nariai yra griežtoje saugumo priežiūroje.

= Norvegijos naujajam ambasadoriui prie Apaštalo Sosto įteikiant skiriamuosius raštus, Popiežius Jonas Paulius II su dėkingumu įvertino Norvegijos pastangas apsaugojant religinio tikėjimo išpažinimo pastangas ir laisvę. Religijos laisvė, sako Popiežius, yra viena esminių žmogaus teisių, kuri privalo būti visų gerbiama ir visiems žmonėms užtikrinta. Jokia visuomeninė santvarka nėra verta vadintis civilizuoata, jeigu paneigia religinę laisvę. Tikėjimo laisvės apsaugojimas yra pagarbos žmogaus asmens orumo išraiška. Kiekviena pastanga rūpintis kurti žmogaus pažangą ir gerovę turi remtis dvasinėmis vertybėmis.

= Ispanijos katalikų Bažnyčia gyvai reiškiasi misijų kraštuose. Pagal statistinius duomenis šiuo metu net 18.000 ispanų kunigų ir vienuolių dirba misijose, ypač Pietų Amerikoje ir įvairiuose Azijos kraštuose. Ispanų misionierių tarpe yra 10.000 seserų vienuolių, 7.000 vyrų vienuolių ir 1.000 kunigų. Ispanai misionieriai yra taip pat įsteigę daug mokyklų misijų kraštuose.

Printed by "Tėviškės Aidai" 18 Henry St., Kensington Vic. 3031. Published by Mr. Vincas Žemaitis, the President of the Lithuanian Catholic Federal Committee, 17 McMillan St. Clayton, Vic. 3169.

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

MELBOURNAS

Gavėnia prasideda Pelenų dieną vasario 12. Australijos vyskupų konferencija praneša Gavėnios pasninką: pasninkas ir susilaikymas nuo mėsos Pelenų dieną ir Didįjį Penktadienį. Gavėnios ir metų penktadieniais kiekvienas tikintysis pasirenka atgailai: susilaiko nuo mėsos, ar saldumynų, ar daugiau pasimeldžia, paskaito Šv. Raštą, išklauso šv. Mišias, sukalba rožančių, atlieka kokį artimo meilės darbą, aplanko ligonį, ypatingai padeda vargšam, seneliui, vienišiem, susilaiko nuo pasilinksminių ir panašių atgailos darbų. Kiek vienas laisvai pasirenka kurį atgailos darbą.

Vasario 16 d. sekmadienį - Lietuvos Nepriklausomybės Šventės iškilmingos pamaldos 12 val. šv. Jono bažnyčioje. Giedos po atostogų grįžęs Parapijos choras, vadovaujamas dirigento Petro Morkūno. Bus bendra išpažintis, kad visi galėtume priimti šv. Komuniją už Lietuvą. Apyl. Valdyba prašė šv. Mišias aukoti už žuvusius dėl Lietuvos laisvės.

Parapijos Sekmadienio mokykla naujuosius mokslo metus pradeda Vasario 16 - sekmadienį - šv. Jono mokyklos patalpose. Registracija ir pamokų pradžia 10 val. Į iškilmingas pamaldas mokiniai su mokytojais eis rikiuotėje.

Jonė Žitkevičienė renka žurnalo "Moteris" prenumeratą. Žurnalą leidžia Kanados Lietuvių Katalikių Moterų Draugija, kurį turėtų užsisakyti kiekviena moteris. Prenumeratas sumokėti iki kovo 1 d. sekmadieniais prie bažnyčios.

Algis Vaitiekūnas mirties pirmose metinėse buvo prisimintas savo žmonos Vidos Vaitiekūnienės ir šeimos lietuviškų pamaldų šv. Mišiomis vasario 9 d.

DLK Vytenio Šaulių kuopos šauliai ir šaulės su vėliava ir uniformuoti Vasario 16 pamaldoms renkasi prie lietuvių šv. Jono bažnyčios 11 val. — Praneša sekretorius Kaminskas.

Vladas Leitonas Geelonge gavo telegramą iš Lietuvos: ten mirė jo sesutė Palmira. Už jos vėlę šv. Mišios bus aukojamos lietuviškų pamaldų metu Geelonge balandžio 20 d.

Dailininkas Juozas Baukus gavo dabar laišką iš Lietuvos, ten vėžiu mirė jo brolis Antanas Krikštolaitis, 87 m. amžiaus. Pas mus užprašė šv. Mišias už mirusio brolio vėlę.

Ligoniai. Bronislava Mačiulaitienė guli Dandenong District ligoninėje, Lions 1, įėjimas iš David St. Royal ligoninėje du lietuviai: Vladas Šilinskas dar sunkiai serga po kojos operacijos, palata 6 North. Jonas Zonius po širdies operacijos guli 2 North.

Pensininkams buvo numatyta ekskursija į Echuca, bet dabar pakeista į Deniliquin NSW - nuo Mel-

MELBOURNAS

Į CHORĄ

Parapijos choristai yra kviečiami choro repeticijai vasario mėn. 16 d. 10 val. ryto. Vasario 16-tos proga giedosime per iškilmingas pamaldas. Yra kviečiami ir kiti tautiečiai prisidėti prie Parapijos choro su savo balsais ir prašome atvykti į vasario 16 dienos repeticiją. Laukiame! Choro repeticijos vyksta kiekvieną sekmadienį 10 val. ryto prie lietuvių bažnyčios E. Melbourne, didžiojoje salėje.

Choro Valdyba

bourno apie 250 kilometrų. Išvažiuoja nuo L'etuvų Namų vasario 20 d. ketvirtadienį 8 val. ryto. Kelionė nemokama. Kas nenorėtų tokiai ilgai kelionei, o buvo užsirašęs, tai paskambinti pirmininkui p. Petrašiūnui telef. 232 5034, kad galėtų į autobusą sėsti, kuriuos ilga kelionė nevargina.

Pakrikštyta Debora Anne Laukaitytė, Algio ir Jacquelyne Laukaitių duktė. Krikšto tėvai: Joseph ir Clare Ziino.

Alfonsas ir Feliksas Ročiai apsilankė Redakcijoje ir atvežė dovanų: TA loterijai menišką tautinio stiliaus medžio drožinį - koplytelę ir įremuotą paveikslą, kuriame natūralaus medžio inkrustuota rožių puokštė - darbas nuostabiai gražiai atliktas! Ta proga įteikė TA Rėmėjo prenumeratą ir 30 metų sukakties proga Tėviškės Aidas pasveikino su \$ 30 dovana. Ačiū jiems abiem!

Kitą sekmadienį, vasario 23 d., šv. Mišios aukojamos už a.a. Zenoną Raudį jo mirties metinėse.

Gavėnios Rekolekcijos bus Verbu sekmadienio savaitgalyje: penktadienį ir šeštadienį vakarais ir baigiamos Verbu sekmadienį. Jas praves svečias Adelaidės klebonas kun. Juozas Petraitis MIC.

Parapijai aukoję:

\$ 100 - V. Lukaitis, O. Giedraitienė, NN, S. A. Useliai, L. Naujokaitis, \$ 60 - P. Tamos, P. B. Česonis, E. Matulionis, I. O'Dwyer, V. Žitkevičius, A. K. Milvydas, M. Kunigiškienė, R. K. Rakūnas, S. I. Tamošaičiai, po \$ 40 - P. Svambarys, A. Griepelienė, K. Augūnienė, po \$ 30 - K. B. Poškai, P. Naujokaitis, V. Jablonskienė, L. Milvydienė, po \$ 25 - A. Urbonavičius, P. Lazutka, R. Volosinas, \$ 20 - L. Gaigalas. Visiems aukotojams nuosirdus ačiū.

Jūsų kun. Pr. Vaseris

TEVIŠKES AIDŲ prenumeratas Melbourne prieš ir po lietuviškų pamaldų priima Parapijos Kiosko vedėjas F. Sodaitis. Jam galima įteikti skelbimus, pranešimus, užuojautas, padėkas ir per jį apsimokėti.

Sao Paulo priemiestyje - Villa Zelina, Brazilijoje, Lietuvos Respublikos vardo aikštėje buvo atidengtas ir pašventintas Lietuvos Laisvės paminklas. Prieš šventinimo iškilmes vietos lietuvių bažnyčioje buvo aukojamos Mišios už Lietuvą, dalyvaujant visų Brazilijos lietuvių organizacijų atstovam. Paminklas pastatytas Brazilijos lietuvių organizacijų iniciatyva ir lėšomis.

Melbourne lietuvių sporto klubas Varpas šaukia metinį susirinkimą vasario 23 d., sekmadienį, 2.30 val. p.p. Lietuvių Namuose, North Melbourne. Visiems klubo nariams ir aktyviems sportininkams dalyvavimas yra būtinas. Prašomi taip pat atsilankyti klubo rėmėjai ir visi, kurie domisi lietuvių sporto veikla Melbourne. Susirinkime išklausysime valdybos pirmininko, išdėsininko ir revizijos komisijos pranešimų ir išrinksime naują sporto klubo valdybą.

E. Ragauskas

MLSK Varpas Sekretorius

Trys vyskupo Julijono Steponavičiaus sukaktys

1986 m. sausio 24 d. sukako 25 metai nuo Vilniaus arkivyskupijos apaštalinio administratoriaus vyskupo Julijono Steponavičiaus neteisėto ištrėmimo. Prieš 31 m. įvyko Julijono Steponavičiaus vyskupiški šventinimai, kurių dėka Lietuvos sostinė, 1958 m. mirus vyskupui Kazimierui Paltarokui, neliko be vyskupo. Prieš pat Panevėžio vyskupo Paltaroko mirtį, popiežius Pijus XII 1957 m. paskyrė vyskupą Steponavičių abiejų vyskupijų — Panevėžio ir Vilniaus - apaštalinio administratorium. 1961 m. J. E. vyskupas Steponavičius buvo sovietų ištrėmtas už Vilniaus arkivyskupijos ribų į tolimą Lietuvos užkampį - Žagarę, Joniškio rajone.

Vyskupui Steponavičiui uždėjo namų areštą Žagarėje, nes jis atsisakė įvykdyti neteisėtus antikons titucinius ir antihumaniškus valdžios reikalavimus, Religinių reikalų įgalotinio įsakymu kunigams uždrausti vaikus ruošti Pirmajai Komunijai ir leisti įgalotiniui tvarkyti kunigų skyrimus. Vyskupas Julijonas Steponavičius parašė pareiškimą sovietinės ministrų tarybos pirmininkui, gindamas religijos laisvę.

Šiemet vyskupas Steponavičius švenčia ir dar dvi laimingesnes sukaktuvines šventes. Birželio 21 sukanka jo 50 metų kunigystės jubiliejus, o gimtadienio dieną, spalio 18, jam sueina 75 metai.

Vysk. Julijonas Steponavičius gimė 1911 m. Miciūnų kaime, Gervečių parapijoje, Vilniaus apskrityje, neturtingo ūkininko šeimoje. Jo tėvas buvo lietuviškų organizacijų veikėjas, kovojęs už lietuvių kalbą bažnyčioje, mokykloje, savivaldybėje. Julijonas baigė Vilniuje Vytauto Didžiojo gimnaziją ir Vilniaus universitetą teologijos magistro laipsniu, kunigu iššventintas 1936 m. Buvo paskirtas mokytoju ir kapelionu Gardine, Palūšėj, Daulišky, ėjo švenčionių dekanu pareigas.

Gilus išsimokslinimas, sielovados patirtis, kunigiškas uolumas buvo tos savybės, dėl kurių kun. Julijonas Steponavičius buvo parinktas Lietuvos sostinės vyskupu ir konsekruotas 1955 m. rugsėjo 11.

Visos tikinčiųjų bei kunigų pastangos atitaisyti 1961 m. ištrėmimą ir šią Lietuvos Bažnyčiai padarytą skriaudą iki šiol nedavė jokių vaisių. Tačiau lietuvių vyskupo nepalaužiamas tikėjimas, jo meilė Dievui, Bažnyčiai ir Tėvynei Lietuvai, jo ištikimybė tiesai ir vyskupiška misijai, net iš niūrios tremties spinduliuoja Lietuvai ir pasauliui.

Yra pagrįsti spėjimai, kad 1979 m. popiežiaus Jono Pauliaus II paskirtas kardinolas "in pectore" yra Vilniaus vyskupas Julijonas Steponavičius.

1980 rugsėjo 10 daugybė jaunimo pasipuošusio baltais ir tautiniais rūbais išsirikiavo šv. Mikalojaus bažnyčios šventoriuje Vilniuje sutikti vyskupą Julijoną Steponavičių jo 25 metų vyskupystės jubiliejaus proga. Pasirodžius Jo Ekscelencijai, jaunimas, kurio daugybė niekada dar nematė savo vyskupo, aukštai iškėlė tautines juostas ir

ąžuolo vainikus, sudarydami gyvuosius vartus, ir jį jautriai pasveikino.

Vyskupui Steponavičiui buvo uždrausta vykti į Vatikaną su kitais Lietuvos vyskupais 1983 m. "ad limina" pasimatymui su Šventuoju Tėvu.

1984 m. į Žagarę pas Jo Ekscelenciją atvyko Religinių Reikalų Tarybos įgalotinis Petras Anilionis "įspėti" vyskupą Steponavičių, kad jis neturi teisės pasirašyti po protestais, važinėti į atlaidus, jubiliejus ir laidotuves, melstis už "nusikaltėlius" kunigus, raginti katekizuoti vaikus bei kištis į Vilniaus arkivyskupijos reikalus.

Panevėžio vyskupiją dabar administruoja prel. Kazimieras Dulks nys, o Vilniaus arkivyskupiją - kun. Algirdas Kazimieras Gutauskas.

Sveikinimus vyskupui Julijonui Steponavičiui jo sukaktuvių proga siųsti: 235647 Žagarė, Joniškio r., Ždanovo 5-2, Lithuania, Europe.

Lietuvių Informacijos Centras
351 Highland Blvd.

Brooklyn NY 11207, USA.

Lietuvos Bažnyčių serija

Jungtinėse Amerikos Valstybėse jau yra atiduotas spaudai monumentalios knygų serijos "Lietuvos Bažnyčios" šeštasis tomas. Jis apima Vilniaus arkivyskupijos bažnyčias už Vilniaus miesto ribų.

Jau yra parengtas ir paskutinyssis - septintasis šios knygų serijos tomas, skirtas Kaišiadorių vyskupijos bažnyčiom. Tuo būdu jau greitai bus galutinai užbaigta ši didelės apimties Lietuvos bažnyčių ir religinių paminklų istorija, kurią su pagrindu galima laikyti svarbiu, naudingu ir reikšmingu lietuvių išėivijos kultūrinio atsiekimu.

Tenka ypač pabrėžti, kad visa tai įkūnijo vienas žmogus - visų septynių "Lietuvos Bažnyčių" istorijos tomų redaktorius Bronius Kviklys savo pastangomis ir darbu.

Žvelgiant į daugiatomio veikalo struktūrą, tenka pastebėti, kad tai nėra vien tik vizualiniai ar inventorniai Lietuvos bažnyčių aprašai. Šis serijinis veikalas yra šakotas ir daugiasluoksnius darbas, liečiantis visos lietuvių tautos religinio gyvenimo raidą nuo istorinių laikų pradžios iki dabartinių laikų. Toji raida neatsieta nuo tautinio sąmonėjimo kelio, nuo grynai istorinio vyksmo, nuo meno epochų architektūrinės ar kitokios įtakos, nuo grynai lietuviškų broožų ieškojimo įvairiuose reiškiniuose, stengiantis apimti jų visumą ir atskiras detales.

Pirmasis "Lietuvos Bažnyčių" tomas, skirtas Telšių vyskupijai, buvo išleistas 1980 metais, kiti keturi tomai, skirti Vilkaviškio, Kauno, Panevėžio vyskupijų ir Vilniaus miesto bažnyčiom, pasirodė sekusių penkerių metų laikotarpyje.

Labai darbštaus Broniaus Kviklio paruošta MŪSŲ LIETUVA — keturių didžiulių tomų veikalas išleistas 1964-1968 m.

A. A. Bonifacas Matečiūnas

Sydnejuje sausio 26 d. širdies ligų iškamuotas atsiskyrė su šiuo pasauliu Balmain ligoninėje Bonifacas Matečiūnas, gimęs 1921. 6. 25 Radviliškyje. Amerikoje turi brolių Dr. Antaną su šeima. Velionis Bonifacas, užėjus bolševikams 1940 metais, buvo Lietuvos kariuomenėje ir buvo inkorporuotas į Raudonąją armiją. Vėliau jis buvo įjungtas į Savisaugos dalinius, kurių uždavinys buvo Rytų fronto užnugario valymas nuo komunistų banditų siaučiamose srityse.

Į Australiją atvyko 1951 m. vienas. Buvo įsigijęs namą, bet vėliau jį pardavė ir Balmain priemiestyje nusipirko rūbų skalbyklą. Buvo pririštas prie savo skalbyklos. Lie-

tuviškose organizacijose pilnai nedalyvavo, bet prenumeravo daug lietuviškos spaudos, rėmė antikomunistines organizacijas: News Digest International, stambiausiai rėmė Tautos Fondą, kuris telkia lėšas Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo komitetui.

Pradėjus šlubuoti širdžiai prieš šešis metus Bonifacas sudarė testamentą, palikdamas savo visą turą Tautos Fondui.

Labai pergyveno Lietuvos vaikų persekiojimą už religiją komunistinėse mokyklose, bet pats buvo atšalęs nuo religijos.

Prisilaikant velionio nurodymų, sausio 29 d. susirinkome į Rookvoodo krematoriumą atsisveikinti su Bonifacu. Prie trispalvę pridengtu palaikų atsisveikino testamentu vykdytojų vardu Tautos Fondo išd. A. Kramilius. Tautos Fondo pirm. prel. P. Butkus MBE ir draugų vardu Jonas P. Kedys, kuris ypatingai kvietė melstis už velionį ir prašyti jam Dievo gailestingumo. Buvo sugiedota Marija, Marija ir Lietuvos himnas.

Su skaudančia širdimi ir lūpose tylią malda skirstėmės iš krematoriumo koplyčios palikę lietuvi patriotą Dievo gailestingumui. Po nelengvo vienišo ir paskutiniu metu širdies ligos iškamuoto gyvenimo mielas Bonifacai, ilsėkis ramybėje.

A. Kramilius

Roma. Italijos valdžia pagavo šnipinėjančią karines paslaptis Rusijos ambasados I sekretorių ir Aerofloto viršininką, jam įsakė tuojau pat pradingti iš Italijos.

GEELONGAS

Lietuvos Nepriklausomybės šventę minime vasario 23 d. sekmadienį. Iškilmingos pamaldos šv. Jono bažnyčioje 9.30 val. Organizacija prašome dalyvauti su vėliavomis. Po pamaldų renkames į Lietuvių Bendruomenės Namus Minėjimo aktui. Paskaitą skaitys jaunas akademikas Linas Valaitis. Po minėjimo seka pietūs. Kviečiame visus dalyvauti!

ALB Geelongo Apyl. Valdyba

MELBOURNAS

LIETUVIŠKOJI KNYGA

Gauta: "Lietuvių enciklopedija", papildymai, XXXVII, JAV 85. "Aidai", kultūros žurnalas 5-85. Auško: J. Kamarauskas \$ 25, V. Žygas \$ 20, S. Sikorskis \$ 5. O. Alekšienė - 1985 metų "Mūsų Pastogės" ir "Tėviškės Aidų" komplektus. Pranas Bartaška - savo eilėraščių rinkinį "Laisvės ilgesys", Melbourne, Melton 85. P. Binkus - "The Voice of the Martyrs", Febr. 86, NSW, "Laiškai lietuviams", lapkr. 85. A. E. Bakaičiai, J. Kamarauskas, O'Dwyer - įvairaus turinio spausdinių. Nuoširdi padėka

J. Mikštas
Bibliotekos Vedėjas

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWN (TEL. 708 1414)

Klubo valandos:

Pirmd., trečiad., ketvirtad., - - - - - 5 - 10 val.
ANTRADIENIAIS KLUBAS UZDARYTAS
Penktadieniai - - - - - 5 - 11.30 val.
Šeštadieniai - - - - - 2 - 12.30 val.
Sekmadieniai - - - - - 12.30 - 10 val.

VALGYKLA VEIKIA:

Trečiad., ketvirtad., penktad., ir šeštad. nuo 6 val.
Sekmadieniai - - - - - nuo 1 val.

Skanus ir pigus valgis KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ NUO 5.30 iki 8 val. ŠVEDIŠKAS STALAS - SMORGASBORD
Kaina tik \$ 3. Kviečiame visus.

Šeimos šventės, gimtadieniai ar kas panašaus, kodėl ne Lietuvių Namuose? Kodėl nepasiteirauti? Skambinkite 708 1414.

MELBOURNAS

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Pranešame lietuvių bendruomenei Melbourne, kad Vasario 16-tos minėjimas prasidės su šv. Mišiomis šv. Jono bažnyčioje 12 val. Prašome visas organizacijas dalyvauti su vėliavomis uniformuoti.

Po pietų 2.30 val. Lietuvių Namų koncertų salėje minėjimas. Pas kaitą skaitys mums žinomas visuomenininkas ir "Baltic News" redaktorius Algimantas Taškūnas. Seks meninė programa.

Prieš minėjimą bus renkamos aukos Bendruomenės reikalams. Būkime dosnūs, nes tai vienintelė proga, kada Apylinkės Valdyba prašo finansinės paramos. Ta pačia proga visi galės susimokėti Solidarumo mokesčių. Prašome visų šioje Lietuvos Nepriklausomybės šventėje gausiai dalyvauti.

Apylinkės Valdyba

Ramovėnai Vasario 16-tos pamaldose dalyvauja organizuotai su savo vėliava. Narių dalyvavimas būtinas. — Praneša Ramovės Valdyba.

MARGUČIŲ DAŽYMAS

Kaip jau buvo minėta ankstyvesniame pranešime, numatytas margučių dažymo instruktavimas - sesija įvyks šeštadienį kovo 15 d. 1.30 val. po pietų Bendruomenės salėje, Lietuvių Namuose.

Sesiją praves D. Simankevičienė, padedama A. Bajoro. Viskas kas reikalinga liaudies motyvais išmarginimui velykinių kiaušinių bus parūpinta. Dalyvavimas kainuos apie \$ 3 išlaidų padengimui. Kadangi grupė numatoma apie 20 žmonių, prašome užsiregistruoti kuo greičiau, idant netektų gailėtis nepatekus į grupę. Ypatingai kviečiame jaunimą, kurie jau nebelabai žino mūsų lietuviškus papročius. Registraciją vykdo Valdybos sekretorius A. Žilinskas, tel. 329 6833, vakarais ir savaitgaliais tel. 583 4258.

Melbourno Apyl. Valdyba

LIETUVIŲ RADIOJŲ VALANDĖLĖS

ADELAIDĖ 5EBI - FM šeštadieniai nuo 9 v. iki 10 v. ryto.

CANBERRA 2XX ketvirtadieniai 7.30 val. vak.

MELBOURNE 3EA sekmd. 11 val. ryto, pirmad. 6.30 val. p.p

SYDNEY 2EA šeštadieniai 10-11 val. prieš pietus.

BRISBANE 4EB kiekvieną ketvirtadienį 4.30 val. vak.

PERTH 6NR kas trečią antradienį 6.30 val. vak.

SYDNĖJUS

DAILĖS PARODA

Sausio 29 d. Sydnejaus Lietuvių Namuose Bankstowne įvyko Sydnejaus lietuvių dailininkų ir tautodailininkų susirinkimas. Draugijos pirmininkė dr. Genovaitė Kazokienė pasiūlė Vasario 16 dienos proga suorganizuoti dailės darbų parodą. Norėdami prisidėti prie šios didelės šventės, susirinkimo dalyviai entuziastingai pasiūlymą priėmė, nors parodos rengimas, prie esamų sąlygų ir pasistatytų standartų, nėra lengvas.

Su savo meniniais kūriniais dalyvaus: Jonas Abromas, Daina Bernotienė, Nijolė Bižytė, Danutė Keraitytė, Jasonija Palaitienė, Jurgis Reizgys ir Leonas Urbonas. Vien tik gausus dailininkų dalyvavimas žada didelę įvairovę ir todėl kiekvienas atsilankiusis atraską nors sau mielo ir patinkamo.

Vėliau buvo aptarti Sydnejaus Lietuvių Namų "atlietuvinimo" ir meniško apipavidalinimo pasiūlymai. Dailininkų projektas yra efektingas ir pigus, tačiau priklausantis nuo esamų klubo direktorių palankumo ir įžvalgumo.

Genovaitė Kazokienė
Sydnejaus Lietuvių Dailininkų
Draugijos pirmininkė

PABALTIO TURTO RUSIJAI NEATIDUOTA, BET LEIDŽIA JAI NAUDOTIS

Šveicarijos užsienio reikalų ministerija patvirtino, kad Sovietų Sąjungos vyriausybė buvo pareikalavusi, kad jai būtų formaliai perduota nepriklausomų Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybių nuosavybės Šveicarijoje, perdavimą atitinkamai įregistruojant kadastro dokumentuose.

Šveicarijos vyriausybė šį sovietų reikalavimą atmetė, atsisakydama motyvuodama tuo, jog Šveicarija nepripažįsta trijų Pabaltijo valstybių inkorporacijos į Sovietų Sąjungą.

Nuo 1946 metų Lietuvos, Latvijos ir Estijos nekilojamas turtas Šveicarijoje yra šveicarų vyriausybės globoje, leidžiant sovietam tuo turtu naudotis, kol trys Pabaltijo kraštai neatgaus suvereninių valstybės teisių arba kol kitai valstybei nebus formaliai pripažinta to turto paveldėjimo teisė. Šveicarijos užsienio reikalų ministerija primygtinai pabrėžė, jog sovietam duotas leidimas pasinaudoti Pabaltijo valstybių nekilojamu turtu Šveicarijoje, nereiškia Pabaltijo kraštų inkorporacijos pripažinimo.

Paryžius. Prancūzijos saugumas vėl susekė 4 sovietų GRU karines žvalgybos šnipus, kurie Bretagne pusiasalyje šnipinėjo Prancūzijos branduolinių povandeninių raketų bazę ir tuos šnipus tuojau išvarė iš Prancūzijos. Maskva atsikeršijo ir išvarė 4 Prancūzijos diplomatus iš Maskvos.

LIETUVIŲ LAIDOJIMO BIURAS

FUNERALS OF DISTINCTION PTY. LTD.

17 RAILWAY PDE.

FAIRFIELD, NSW.

Tel. 724 5408. Veikia visas 24 valandas per parą.

PARDUODAM, taisom ir įrengiame įvairius spalvotos televizijos aparatus, automobilių radijo ir kasetes, HI FI Stereo aparatus ir CB radijo.

ASTRON ELECTRONIC SERVICES PTY. LTD.

29 Camdon St. Pascoe Vale Vic. 3044.

J. KRASAUSKAS Telefonas 354 5059.